

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND

NARVA KOLLEDŽ
ÕPPEKAVA “HUMANITAARAINED MITMEKEELSES KOOLIS”

Rita Guseva

**NARVA GÜMNAASIUMIÕPILASTE INFORMEERITUS 2008-2018 EESTIS
ILMUNUD NOORSOOKIRJANDUSE BESTSELLERITEST**

Bakalaureusetöö

Juhendaja Enda Trubok

NARVA 2019

Mina, Rita Guseva (sünnikuupäev: 29.08.1997)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
NARVA GÜMNAASIUMIÕPILASTE INFORMEERITUS 2008-2018 EESTIS
ILMUNUD NOORSOOKIRJANDUSE BESTSELLERITEST

mille juhendaja on Enda Trubok

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 22.05.2019

RESÜMEE

Bakalaureusetöö eesmärgiks on välja selgitada Narva linna gümnaasiumiõpilaste suhtumine aastate 2008 – 2018 eesti noorsookirjanduse bestselleritesse, kindlaks teha õpilaste informeeritus nendest teostest ning saada vastused töös püstitatud uurimisküsimustele.

Et valimisse kuulunud noored elavad Eestis ja õpivad selle kultuuri, uuris autor eesti noorsookirjandust. Andmeid analüüsiti kvalitatiivse ja kvantitatiivse andmekogumismeetodiga (küsimustik) ja küsitleti 55 gümnaasiumiõpilast kolmest erinevast koolist ning klassist.

Andmetest selgus, et üle poole uuritud klasside noortest ei ole teadlikud eesti noorsookirjandusest. Autor järeldeb, et eesti õppekeelega koolis on õpilased rohkem informeeritud eesti noorsookirjandusest, kui õpilased koolides, kus 60% õppest toimub eesti keeles. Autor järeldeb, et vaatamata sellele, et eesti kooli gümnaasiumiõpilaste informeeritus on suurem teiste koolide õpilaste omast, on kõigi kolme kooli õpilaste informeeritus madalal tasemel. Enamik õpilasi kinnitab, et nendel puuduvad teadmised eesti noorsookirjanduse kohta. Informeerimatuse põhjusteks on, et koolis ei arutata eesti noorsookirjandust, see puudub kooli õppekavast, sellest räägitakse liiga vähe. Põhjusteks on, et noortel pole võimalust eesti noorsookirjanduse kohta infot leida ja saada, õpilased ei ole huvitatud eesti noorsookirjandusest, sest nendel pole selleks aega, nende jaoks on seekirjandus igav.

Õpilased soovitasid, et kooli õppekavasse tuleb noorsookirjandust lisada ning muuta see kohustuslikuks. Soovitati õpikutesse lisada katkendeid ja neid õppetöös rohkem arutada ning huvitavalt õpetada. Mõned õpilased pakkusid eesti noorsookirjanduse reklaamimist ja noorsookirjanduse ürituste korraldamist. Oli pakutud ka idee teoseid vene keelde tõlkida.

Märksõnad: kirjandus, noorsookirjandus, eesti noorsookirjandus, lugemine

ABSTRACT

The aim of the present bachelor's thesis is to clarify Narva upper-secondary school students' attitude ja awareness of 2008 - 2018 Estonian Young Adult literature bestsellers and reply to the research questions of the present work.

Since young people live in Estonia and study its culture, I decided to focus on Estonian Young Adult literature. The data was analysed with qualitative and quantitative method (questionnaire) and 55 upper-secondary school students from three different schools and grades took part in the research.

The data demonstrated that in each class more than half of the students was not aware about Estonian Young Adult literature. The author came to the conclusion that in school with Estonian language of instruction the students were more aware about Estonian Young Adult literature than at those schools where 60% of studies was in Estonian. The author states that despite the fact that in Estonian schools awareness is better in comparison with other schools, awareness of students in three schools is low and most of the students confirm that they do not have knowledge about Estonian Young Adult literature. The reasons are the facts that at schools they do not study Estonian Young Adult literature, it is not in the curriculum and too little attention is paid to it. Other reasons are that youngsters do not have opportunity to find information about Estonian Young Adult literature or they are not interested in it, because of the lack of time or it is too boring for them.

The respondents recommended to include Young Adult literature into the school curriculum and make it obligatory. They also advised to insert extracts of stories in the schoolbooks, discuss them in the learning process and teach in an interesting way. Some students offered advertising of Estonian Young Adult literature and organisation of events connected with it. There was also an idea to translate the books into Russian.

Key words: *literature*, youth literature, Estonian youth literature, reading

SISUKORD

RESÜMEE	3
ABSTRACT	4
SISSEJUHATUS	6
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE NOORSOOKIRJANDUSEST	9
1.1 Noorsookirjanduse mõiste defineerimine.....	9
1.2 Noorsookirjanduse žanrid ja teemad	9
1.3 Noorsookirjanduse mõju noortele	11
1.4 Erinevad uuringud noorsookirjanduse kohta.....	13
1.5 Noorsookirjandus Eestis	15
2. PRAKTILINE OSA	16
2.1 Andmekogumismeetod.....	16
2.2 Kirjandus ja noorsookirjandus Eesti Riiklikus Õppekavas. Analüüs.....	17
2.3 Intervjuude võrdlev analüüs	19
2.4 Andmete analüüs	21
2.4.1 Narva Soldino Gümnaasium	21
2.4.2 Narva Kreenholmi Gümnaasium.....	22
2.4.3 Narva Eesti Gümnaasium.....	23
2.5 Tulemuste analüüs	25
BAKALAUREUSETÖÖ PRAKTILINE KASULIKKUS	28
KOKKUVÕTE.....	29
KIRJANDUS	31
LISAD	34
Lisa 1. Küsimustiku täitmata vorm	34
Lisa 2. Õpilaste vastused	36
Lisa 3. Intervjuu küsimused	39

SISSEJUHATUS

Noored inimesed ehk kasvav põlvkond on meie tulevik. Nendest sõltub, kuidas ja missuguseks muutub aastatega meie elu. Sellepärast on väga tähtis, mis ümbritseb noori inimesi ning missugust informatsiooni ja ideid nende hulgas propageeritakse. Nimelt sellest sõltub noorte inimeste käitumine ja suhtumine erinevatesse probleemidesse ja elulistesse aspektidesse. Uusi mõtteid ümbritsevast maailmast on noortel võimalik saada kas seriaalide vaatamisest või erineva kirjanduse lugemisest. On tähtis, et noored tunneksid seost peategelasega ja muutuksid koos temaga. Sellele on abiks noorsookirjandus (edaspidi NK). Eriti 21. sajandi NK, sest see on ajakohane ning selle ajaga on lihtsam ja reaalsem oma elu kõrvutada.

Tänapäevases realistlikus ilukirjanduses kasutatakse süžeed, teemasid, tegevuspaika ja tegelasi selleks, et reflekteerida maailma, mille probleemidega noored puutuvad kokku iga päev. (Bucher, Hinton 2014: 13) Salvner ütleb, et NK kõnetab noori ja teksti lugedes leiavad noored vastuseid oma rahunustele, muredele või tõdedele maailma kohta. (Salvner 2001)

Paljud pedagoogid valivad NK lugemisprobleemi lahenduseks, sest kirjandus tekitab küsimusi ja stimuleerib õpilasi mõtlema, tundma ja rääkima tekstidest saadud kogemustest. (Probst 1988) Lisaks saavad vanemad ja õpetajad NK kasutada selleks väärtuskasvatuseks. (Blubaugh 2006: 9-10)

Paljud kirjutajad, kelle hulgas on John H. Bushman ja Kay P. Bushman (1993, 1997), Alleen Pace Nilsen ja Kenneth L. Donelson (1993), Rebecca Lukens ja Ruth K. J. Cline (1995), Arthea J. S. Reed (1994), Jean Brown ja Elaine Stephens (1995) väidavad, et õpetajad peavad tagama kirjanduse käsitlemise, mis aitab noortel saada tõhusalt noorukieast üle. (Bushman 1997) See kirjandus peab arutama küsimusi, millega noored puutuvad kokku: probleemid füüsilises, vaimses, moraalses ja lugemise arengus. See näitab, et klassikaline (kanooniline) kirjandus on kirjutatud pigem haritud inimeste jaoks ja see ei anna vastuseid, mida noored otsivad. (Bushman 1997)

Õpilased võitlevad oma isikliku ideoloogia või väärtuste eest, mis astub vastu noorukiikka iga päev. Õpilased ei saa lugeda probleemidest ja küsimustest, kui nende lugemist piiratakse klassikalise kirjandusega. Suur osa klassikalisest kirjandusest ei võimalda neid sidemeid, mida noored vajavad. (Bushman 1997)

Narva linnas kasutatakse rääkimiseks ja lugemiseks vene keelt ja noored eelistavad venekeelseid allikaid ja kirjandust. Autor tugineb Kristina Skutšasi tööle, kus ta ütleb, et „Vaadeldes aga Narva statistikat on venekeelseid raamatuid võetud rohkem kui eestikeelseid raamatuid, kuna Narvas elab rohkem vene rahvusest inimesi” (Skutšas 2014). Peale selle on Narva noored vähem huvitatud lugemisest. Kristina Skutšas oma töös järeldas, et raamatuid võetakse rohkem Tartus, teisel kohal on Kohtla-Järve, kolmandal kohal Tallinn ja viimasel Narva. Ta järeldas, et Narvas on vaid 25% lapsi, kes käib võtmas lasteraamatuid. (Skutšas 2014)

Käesoleva bakalaureusetöö autor oletab, et sarnane olukord võiks olla aktuaalne noorsookirjanduse kohta, ehk Narva noored eelistavad lugeda venekeelset kirjandust, mitte eestikeelset. Autor arvab, et see võiks mõjutada ka õpilaste valikut nii kirjanduse keele järgi kui ka kirjanduse toimetamise riigi järgi.

Autor püstitab hüpoteesi:

Narva noored ei loe eesti noorsookirjandust ja nende teadmised sellest on nõrgad. See on probleemiks, sest:

- Noored ei tunne oma riigi kirjandust ja seetõttu on nad vähem tutvunud selle riigi kultuuri ja identiteediga (kirjandus on riigi kultuuri osa).
- Noored ei märka nende jaoks huvitavaid teoseid, mis saaksid neid positiivselt mõjutada.
- Noorte silmaring muutub kitsamaks.
- Noored ei kasuta võimalust eesti keelt õppida noorsookirjanduse lugemise kaudu.

Töö eesmärk:

- Saada teoreetilisi teadmisi noorsookirjandusest.
- Selgitada välja Narva linna gümnaasiumiõpilaste suhtumine ja informeeritus aastate 2008 – 2018 eesti noorsookirjanduse bestselleritesse.

Töö uurimisküsimused

1. Mil määral on Narva linna gümnaasiumiõpilased informeeritud aastate 2008 – 2018 eesti noorsookirjanduse bestselleritest?
2. Mis põhjustab nende informeerituse/informeerimatuse?

3. Kuidas saab tõsta noorte teadmisi/vähendada teadmatust noorsookirjandusest?

Töö ülesanded:

1. koguda infot noorsookirjanduse kohta;
2. leida noorsookirjanduse bestsellerite reitinguid aastatel 2008 – 2018;
3. läbi viia intervjuud eesti kirjanduse spetsialistidega;
4. uurida noorsookirjanduse teema olemasolu RÕK-is;
5. koostada küsimustik ja viia läbi küsitlus Narva linna kolmes koolides;
6. määratleda õpilaste informeeritus/informeerimatus aastate 2008 – 2018 eesti noorsookirjandusest ja nende põhjustest.

Eesmärkide saavutamise ja uurimusküsimustele vastamine tagab andmeid ja infot, mida saavad praktikas kasutada õpetajad, kooli õppealajuhatajad ja haridusevaldkonna spetsialistid.

Noorsookirjandusest olid Eestis tehtud mõned tööd.

Ühe bakalaureusetöö teemaks on „Noortekultuuri ilminguid selle sajandi eesti noorteromaanides”, mille autor on Maris Pukk. (Pukk 2018) Tema töö ülesandeks oli uurida, kuidas ilmneb noortekultuur NK, kuidas mõjutab see peategelaste käitumist. Uurimiseks võttis ta enamasti eestikeelseid materjale, mille hulgas oli neli erineva teema-, süžee-, tegelas- ja miljöökujutusega eesti NK teost. Autor uuris, kuidas näidatakse noortekultuuri aspekte (muusika, hobid ja meelelahutus, keel ja suhtlemine ning tarbimine) igas teoses.

Teise bakalaureusetöö on sarnane autori omaga. Julia Reka (Reka 2013) töö teema on „Populaarsemad eesti lastekirjanike raamatud (Narva Keskraamatukogu andmete põhjal)”. Eesmärgiks oli uurida, mis raamatud on kõige populaarsemad laenutamiseks ning mis on selle põhjus. Kuna see töö pöörab rohkem tähelepanu lastekirjandusele, on seal ka informatsiooni noorteromaanidest.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE NOORSOOKIRJANDUSEST

1.1 Noorsookirjanduse mõiste defineerimine

Noorsookirjandus (edaspidi NK) on seotud lastekirjandusega. Mõlemad omavad sarnast definitsiooni, kuid nendele on raske anda täpset terminit (Järv 1989: 5). Lastekirjanduse kohta kirjutatakse, et see on lastele kirjutatud aimekirjandus (Järv 1989: 5). Statistika ütleb, et NK lugejad on teismelised ehk noored. (Koss, Teale 2009: 563). On palju variante sõna *noor* määramise kohta: 11-16, 10-21, 12-22 aastat vana või 6-12. klasside õpilaste vanus. (Bucher, Hinton 2014:4) Latrobe ütleb, et NK on kirjandus, mis on mõeldud 7-12. klasside õpilastele. (Latrobe, Hutcherson 2002: 68) Bates pakub, et sihtrühma vanus muutub ja tema defineerimisest selgub, et NK on see kirjanduse liik, mis on kirjutatud noortele ja kus on peamisteks tegelasteks teismelised. (Bates 2007)

Tihti on NK peategelased ise noored, kuna noorte jaoks on tähtis end tegelastega assotsieerida ning lugeda lugusid oma eakaaslastest ja sellest, kuidas elada raskes ja karmis maailmas. Üldiselt käsitletakse NKs tänapäeva noorte olulisi teemasid: sotsiaalne ebavõrdsus, keerulised põlvkondade vahelised suhted, homoseksuaalsus, haigused, invaliidsus, surm, alkohol, narkootikumid, vägivald jt. (Laanpere: 2004)

NK peab omama järgmisi omandusi:

- NK peab olema kooskõlas noorte vanuse ja arenguga, arvestades nende lugemisuskust, mõtlemistaset ja huvisid.
- NK peab rääkima tänapäevastest küsimustest ning tegelaste probleemidest ja kogemustest, kellega lugejad saaksid ennast seostada.
- Teemad peavad olema aktuaalsed ka tänapäeval. (Bucher, Hinton 2014)

1.2 Noorsookirjanduse žanrid ja teemad

Noorsookirjanduses on suur hulk erinevaid žanre. On tähtis neid ära tunda, sest noorte teemad puudutavad õpetajaid ja vanemaid. (Howell 2011) Autor soovib pöörata tähelepanu kahele NK žanrile – düstopia ja realistlik roman. Düstopia žanris näidatakse ühiskonda, mis elab äärmiselt halvades tingimustes, võrreldes reaalse ühiskonnaga, milles elab lugeja. (Cain-Gray 2009: 35) Novellides liialdatakse tänapäevaste ühiskonnaprobleemide kujutamise. Suurendatakse sotsiaalseid probleeme ja pannakse peategelasi „miks-kui” olukordadesse. Elanikud on range võimu all, nende õigused ja mugavus on hoiatavad – näiteks toidu või õhu hulk. (Wilkinson

2010) Tõenäoliselt on noored huvitatud düstopia romaanidest, kuna peategelased hakkavad sotsiaalse struktuuri, reeglite ja autoriteedi vastu. Niisugune käitumine on teismelistele omane. (Wilkinson 2010)

Realistlik kirjandus räägib tihti teismeliste elu „tumedatest” komponentidest ja need olukorrad on lugejale tihti ebamugavad. (Bodart 2006: 32) Väga tihti on selle žanri peamiseks teemaks „sobivus” teistele noortele või maailmale üldse. (Koss, Teale 2009: 563) Tegelased on tihti elus nurka surutud. (Louie, Louie 1992: 53) Realistlik kirjandus üritab neid pingelisi olukordi esitada. Teismelised on teadlikud vägivallast, konfliktidest, äraütlemisest ja kurbusest. Realistlik kirjandus vaid reflekteerib neid. (Bodart 2006: 31)

Denise Beckton (2015) tegi huvitava märkuse NK žanride ja trendide kohta. Tihti tekitavad edukad NK romaanid populaarseid žanreid järgmisteks aastateks. Näiteks S. Myer'i noorteromaan „*Twilight*” (2005-2008) tekitas uue trendi üleloomulike võimetega tegelastest ja vampiiridest. Pärast S. Collins'i „*Hunger Games*” (2009-2010) ilmumist said populaarsemateks lood düstopia- ja utoopiamaailmadest. Populaarsed on ka teised NK žanrite kategooriad, kus arutletakse tõsiselt elu ja surma küsimuste üle ehk enesetapmise, vägistamise, vähi ja teiste teemade üle. Praegu muutuvad populaarseteks ja on trendiks realistlikud ja tänapäevased romaanid nagu W. Asher'i „*13 Reasons Why*” (2017), N. Lake'i „*In Darkness*” (2012) ja J. Green „*The Fault in Our Stars*” (2015). (Beckton 2015)

Paljud noored tunnevad huvi NK lugemise vastu, sest see on kirjutatud nende jaoks nendest. (Bushman 1997) Tavaliselt on noorte lugejate jaoks huvitavamad need teosed, mille peategelased on enamasti kas lapsed või noored. Kuna noorte jaoks on tähtis, et nad saaksid end protagonistidega seostada, siis on nad tavaliselt lugejatega sarnases vanuses. (Järv 1989: 5)

Keskkooli õpilased võitlevad oma isikliku ideoloogia või väärtuste eest, mis astub vastu noorukiikka iga päev. Õpilased ei saa lugeda lugeda probleemidest ja küsimustest, kui nende lugemist piiratakse klassikalise kirjandusega. Suur osa klassikalisest kirjandusest ei võimalda neid sidemeid, mida noored vajavad. (Bushman 1997) Ja tähtis on see, et NK näitab, et on õige vastatust enda peale võtta. See õpib neid oma tegevuste tagajärjetega tegeleda. (Bushman 1997)

Noorsookirjandus kajastab koolielu, õppimise, vanemate ja omaealiste suhete teemasid. Teemadeks on ka uimastite, alkoholi ja tubakatoodete kasutamine. (Laanpere: 2004 - 71) Noorsookirjandus näitab, kuidas muutub noorte kogemus. See peegeldab kogemust konfliktidega, mis pöörab tähelepanu noori huvitavatele teemadele. (Bucher, Hinton 2014:10) Autorid kirjutavad tavaliselt teemadest, mis on noorte jaoks tähtsad ja tihti on need teemad vastuolulised või keerulised. (Bates 2007)

Romantika ja seksuaalsus on pidevad teemad NK-es. (Perez 2006: 20) Seksuaalvähemused (LGBT+) on praegu aktuaalne teema ja pinnale tõusev trend. Arutatakse seksuaalse orientatsiooni ja sooidentiteedi küsimusi ja teemasid alates homoseksuaalsusest ja lõpetades transsoolisusega. Need lood aitavad lugejatel end paremini mõista ja oma identiteeti omaks võtta. LGBT+ novellides näidatakse erinevaid tüüpe noorte ja nende vastastikuse suhtlemise kohta oma peres sel ajal, kui nad puutuvad kokku oma seksuaalsuse ja täiskasvanute maailmaga üldse. ("Off The Shelves": 123) Aktuaalsed küsimused ja teemad puberteedist, seksist, narkootikumidest ja ebaõigetest otsustest vaidlustatakse koolides ja raamatupoodides. (Bodart 2006: 32)

1.3 Noorsookirjanduse mõju noortele

Bushman (1997) ütleb, et koolid eksivad kirjanduse lugemiseks otsingus ja tihti valitakse neid teoseid, mis ei taga noortele emotsionaalset ja tunnetuslikut kaasamist kirjandusse. Kui õpilasi sunnitakse lugema kirjandust, mis ei ole kooskõlas nende arengutasemega, ei saa nad tõhusalt selle kirjandusega töötada. Järelikult õpivad õpilased ainult kirjanduse infot, kuid see info ei aita neil seostada teksti nende eesmärkidega, arengu tasemega ja kogemustega.

Paljud kirjutajad, kelle hulgas on John H. Bushman ja Kay P. Bushman (1993, 1997), Alleen Pace Nilsen ja Kenneth L. Donelson (1993), Rebecca Lukens ja Ruth K. J. Cline (1995), Arthea J. S. Reed (1994), Jean Brown ja Elaine Stephens (1995) väidavad, et õpetajad peavad tagama kirjandust, mis aitab noortel saada tõhusalt noorukieast üle. (Bushman 1997) See kirjandus peab arutama küsimusi, millega noored puutuvad kokku: probleemid füüsilises, vaimses, moraalses ja lugemise arengus. See näitab, et klassikaline (kanooniline) kirjandus on kirjutatud pigem haritud inimeste jaoks ja see ei taga vastusi, mida noored leiavad. (Bushman 1997).

Tänapäeva NK reflekteerib probleeme, millega noored puutuvad kokku igal päeval. Kui noored loevad tegelastest, kellel on nendega sarnased olukorrad, siis mõned lugejad

mõistvad, et nende probleemid pole unikaalsed. Teiste jaoks on see kirjandus õppimiseks, kuna peategelasi jälgides õpivad nad, kuidas saaks probleemidega toime tulla, kuidas oma hirme ületada ja vastutust võtta. (Bucher, Hinton 2014:13) Ja tähtis on see, et NK näitab, et on õige vastutust enda peale võtta. See õpib neid oma tegevuste tagajärjetega tegelema. (Bushman 1997)

Noorsookirjandus näitab, kuidas muutub noorte kogemus. See peegeldab kogemust konfliktidega, mis pöörab tähelepanu noori huvitavatele teemadele. (Bucher and Hinton 2014:10) Tegelased võivad olla elus nurka aetud. Näiteks kui nad vastutavad oma probleemide lahendamise eest ja noored lugejad on kõige tõenäolisemalt innustunud oma sarnastest probleemidest jagu saama. (Louie, Louie 1992: 53)

Paljud pedagoogid valivad NK lugemiseprobleemi lahenduseks, sest NK kutsub vastuseid esile ja stimuleerib õpilasi mõtlema, tundma ja rääkima nende kogemustest tekstidega seoses. (Probst 1988) Teemad NK köidavad noori, sest need näitavad noorte elu reaalsust, väldivad valet optimismi. Kriitikud jagavad tunnustust raamatutele, mis esitavad noorte jaoks tähtsaid sotsiaalseid küsimusi (Lukens, Clines 1995). Atwell (1998: 54) kirjutas, et õpetajad peavad vastu võtma keskkooli õpilaste reaalsust – noorukiiga on tähtis aeg õpilaste intellektuaalseks arenguks ja õpetamine koolis peab olema organiseeritud selleks, et aidata õpilastel täiskasvanute maailma mõista ja selles aktiivselt osaleda. Peale selle vanemad ja õpetajad võivad NK kasutada selleks, et pidada väärtuslikke vestlusi. (Blubaugh 2006: 9-10)

Paljud uurijad nagu Donelson ja Nilsen (1989), Brown ja Stephens (1995), Herz ja Gallo (1996), Bushman ja Bushman (1997), Vethamani (2003) soovivad kasutada NK selleks, et tekitada lugemishuvi noortel. (Bushman 1997)

Kasu NK peale lugemise võimaldamisest on ka kirjandusliku info tagamine, millega noored võivad seonduda. See info „horisont” siseldab reaalseid probleeme lahenduste ja võimalike olukordadega noorte lugejate jaoks. Noored soovivad asendada oma probleeme kirjanduse lugemises, enne kui neid oma reaalses elus läbi elada. (Bodart 2006: 31) Noorsookirjandus annab lugejatele võimaluse teise elu läbi elada ja selle tunda tõelise riskita oma elule ja käitumisele. (Blubaugh 2006: 9).

NK aitab tõsta „kuumi teemasid”, mida tavaliselt ignoreeritakse või välditakse klassiruumides. (Groenke jt 2010) Kuumade teemade lugemine võimaldab noortel mõista tegelaste tegevusi ja sellele põhinedes oma arvamust kujundada ja otsusi teha.

Need lugud on õppetundid lugejateks. Crutcher (Cole 2008) oletas, et kui õpetajad väldivad klassiruumis tabu teemad nagu seksuaalne vägivald, rassism ja homfoobia, need tegevused aitavad kaasa nende stigmatiseerimisele ühiskonnas. Seega on teismelistel keerulisem endast ohvritena rääkida või katkestada domineerivat suhtlust ja olukordi muuta. Autorid loodavad, et keeruliste teemade klassiruumides üles tõstmine NK abiga, julgustab õpilasi ebaõiglust märgata ja sellele vastu seista ja kahtleda lugudes, mida nad kuulsid teistest. (Groenke jt 2010)

Peale selle NK mängib suurt rolli romantika ja seksuaalsuse teemade selgitamises. Pattee (2006: 33) ütleb, et NK võib muuta noorte inimeste mõtlemist. Ta tõi näite, et need noored, kes lugesid raamatut „*Forever*” (J. Blume) ütlesid, et nende arvamus suhetest muutus. See raamat kajastas ideed sellest, et noorte armastus ei pruugi elada igavesti ja on mõistlik seda oma kogemustega võrrelda. Mis puutub seksi teemasse Pattee (2006: 34) ütleb ka, et alguses kasutati noorsookirjandust selleks, et hirmutada noori seksiga tegelemast või neid tagasi hoida seksuaalsetest soovidest. Kuid NK vajab reaalseid ja seksuaalseid momente. Noortel on suur kartus küsida seksi kohta. Noorsookirjandus võimaldab noortel tutvuda elujuhtumitega läbi süžee ja dialoogide, kus noored võivad näha seksi tagajärgi ilma oma praktiliste kogemusteta ja NK aitab leida viisi, kuidas seksi teemat arutleda oma vanemate või usaldusväärsete täiskasvanutega. (McKinley 2011: 44) Autorid, kelle teostes on seksuaalne sisu, peavad kirjeldama seksi emotsionaalseit ja psühholoogilisi sesksi väärtusi. Sellega autorid tagavad mõistavama pildi seksist, mida saab pidada heaks õpetavaks kogemuseks noorte jaoks. Pattee (2006: 31) ütleb, et noored soovivad omada infot seksist vaatamata sellele, kas nad tegelevad hetkel oma elus seksiga või mitte.

Mõnedes teostes arutatakse LGBT+ teemasid. Mõned teosed näitavad LGTBQ tegelaste raskusi oma seksuaalse orientatsiooni tunnistamisega perele ja sõpradele. Teised teosed näitavad positiivselt, kuidas noor kasvab ja uurib, kes ta on. (“Off The Shelves”: 123) Teosed võivad olla vastuolulised, kuid vaatamata sellele õpilastel peab olema niisugune kirjandus, mis aitab nendel oma seksuaalsust mõista (“Off The Shelves”: 6)

1.4 Erinevad uuringud noorsookirjanduse kohta

Kaplan (2007) selgitab oma töös „värsked uuringud noorsookirjanduses” tehtud uuringuid. Ühes uuringutest kirjeldatakse, kuidas Sue Jacobs kogus andmeid vangistatud poistelt. Tema uuringust võtsid osa noormehed vanuses 13-17, kellel olid kriminaalkaristused, koolist puudumine, häbelik käitumine ja probleemid alkoholi ja

uimastite kasutamise. Ta kirjutab, et varane lugemise ja õppimise läbikukkumine on tööpuuduse, kuritegude, uimastite kasutamise, kodutuse, sõltuvuste ja vangistamise ettekuulutaja (National Center for Educational Statistics, 2000). Jacobs tõendas ka seda, et võrreldes tüdrukutega poistel ilmnevad lugemise või õppimise probleemid 3-5 korda sagedamini ning on 2 korda rohkem tõenäoline, et nad jäävad klassi kordama ja rohkem kui 55% gümnaasiumist lahkujatest on poisid (National Center for Education Statistics 1998). Oma uuringus Sue Jacobs üritas arve positiivsemaks muuta sellega, et kaasata poisse lugemisesse ja kuulamisesse ja sellega tekkitada nendel soov elukestva õppega tegeleda. Uuringu käigus poisid tegid avaldusi nende elust lastekojus, uimastitest, kuritegevustest ja teisest. See uuring näitas, et loominguilised vastused intervjuuga innustavad NK mõista ja nautida eesteetilist tegevust. Ka poisid uurisid ja õppisid enda mõista, nende muresid ja hoiakuid, mis ümbritsevad neid. Kaplan (2007) kommenteerib Jacobsi uuringut sellega, et NK kasutamine aitab noorte inimeste inspireerimisel ja nende elu paremaks muutmisel.

Artiklis «Kuumade teemade tõusmine noorsookirjanduses» (Groenke jt 2010) oli välja selgitatud, kuidas NK teoseid kasutati klassiruumides, et invaliidsuse, immigratsiooni ja rassismi probleemide üles tõsta. Selle töö autorid on veendunud selles, et ei ole piisavalt sellest, et noor loeb NK ja uurib selles küsimusi iseseisvalt. Noored vajavad võimaluse arutada neid küsimusi õpetajate ja eakaaslastega. Artikli autorid ütlevad, et kirjanduslike oskuste hulgas on vajalik õpetada kuidas lugupidevalt oma arvamusi sõnastada ja välja ütleva ning teiste arvamusi ja seisukohti kuulata ja vastu võtta.

Näiteks „*Freak the mighty*” (R. Philbrick) teos võib kasutada klassiruumis selleks, et üles tõsta identiteedi küsimusi ja näidata, kuidas ühiskond näeb neid, kes teistest erineb. Jill's õpilased (õpetaja, kes kasutas tunni selle raamatut) hakkasid arutleda oma uskumusi inimestest puuetega. Õpilased vabalt nägid tegelaste alusetu arvamusi peategelaste kohta. Jill püstitas oma õpilastele küsimusi ja innustas neid kaalutelda teose autori eesmärke ja eelarvamusi ja seostada kirjanduse nende koolikogemustega. Teine teos „*Seedfolks*” (P. Fleischman) näitas immigratsiooni probleeme. Selle raamatuga uurijad katsusid õpilasi asetada ennast teise isiku kingadesse ja samaaegselt hinnata oma seisukohti immigrantide-tegelaste kogemuste kohta. Tagajärjel toimus õpilastel kokkupõrge tegelastega ja nende vaatenurkadega Ameerikas elu kogemusest. Autorite sõnadest see on praktika noorteks, kellele on omaselt kiiresti hinnagut anda migranti-õpilastele ja võttis lihtsustatud, ebaõigeid ja eelarvamuslikke meedia-sõnumeid vastu.

Kirjanduse seostamine noorte kogemustega tagab õpilastele võimaluse õppida sallimatuse olukordi ja arutada viisi, kuidas muuta maailma sallivaks.

1.5 Noorsookirjandus Eestis

Eestis kasutatakse lastekirjanduse mõistet. On raske määrata NK definitsiooni, kuna on kitsas vanuserühm ja selle spetsiifika ebaselgus. Noorsookirjandus on „sillaks“ laste ja täiskasvanute kirjanduse vahel (Palm 2000: 8).

Eestis on võimalik leida või osta NK raamatuid kas e-poodidest või raamatupoodidest. Kõige kuulsamad kohad raamatute saamiseks on „Rahva Raamat“ ja „Apollo“ raamatukauplused. Kui lugejatel pole võimalust raamatupoodidesse minna, võivad nad soovitusliku kirjanduse e-poe kaudu kätte saada. Kui uurida Rahva Raamatu lehekülge, võime märgata, et puudub mõiste „noorsookirjandus“, kuid lastekirjanduse mõiste on. Lastekirjanduse nimetuse all leiduvad raamatud noorima ja keskmise kooliiga õpilaste, koolielikute ja väiksete laste jaoks. Noorsookirjandust võib leida ilukirjanduse mõiste kaudu, kust on „noortele“ kirjutatud. „Apollo“ lehekülge uurides on võimalik märgata, et seal on kindel peatükk noortekirjanduse jaoks – nii inglise keeles kirjutatud raamatud kui ka eesti keelde tõlgitud raamatud.

Paljud NK raamatud on tõlgitud eesti keelde, kuid nende originaalid on kirjutatud teistes keeltes. Üldiselt on tõlkekirjandus keskses positsioonis ja domineerib omamaise kirjanduse üle ja seda võime kinnitada noorteraamatute kirjanike nimede uurides. Eestis on NK olemas, kuid suurem hulk nendest on teistest keeltest tõlgitud. (Tarrend 2005:58)

2. PRAKTILINE OSA

Praktilises osas autor teostab järgmisi tööülesandeid: analüüsib kahte intervjuud, uurib NK teema olemasolu põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas ja analüüsib küsitlus, et käesoleva bakalaureusetöö uurimisküsimustele vastata ja töö eesmäärke saavutada.

2.1 Andmekogumismeetod

Metoodika

Bakalaureusetöö autor kasutas kvalitatiivset ja kvantitatiivset uurimismeetodit. Selleks kasutas autor küsimustikku. Küsimustik koosnes kahest osast. Esimene osa koosnes kahest ankeedist eesti NK teoste pealkirjadega ja eesti autorite nimedega. Ankeedil oli kolm valikvastust: “olen kuulnud, kuid ei ole lugenud”, “ei ole kuulnud ega lugenud” ja “olen lugenud”. Need ankeedid aitasid autoril statistikat saada. Küsimustiku teine osa koosnes neljast avatud küsimusest ja ühest suletud küsimusest. Need küsimused aitasid autoril oma töö uurimisküsimustele vastuseid saada. Küsimustikus kasutas autor teoseid ja nende autoreid, mida või keda pakkusid välja Aare Pilv ja Elle-Mari Talivee oma intervjuudes; mis olid kaupluste Rahva Raamat ja Apollo edetabelis.

Alguses soovis autor andmete saamiseks fookusgrupi intervjuud kasutada. See andmekogumismeetod on sobiv info saamiseks suuliselt, sest õpilastel on lihtsam oma arvamust põhjendada; see on ka kiirem kui kirjalik vastamine. Autor loobus sellest andmekogumismeetodist, kuna see osutus analüüsimiseks (teksti transkribeerimine) aeganõudvamaks ega taganud statistikat, mis oli vajalik õpilaste informeerituse uurimiseks.

Valim

Autor küsitles 10. klasside õpilasi kolmes Narva koolis: Narva Soldino Gümnaasiumis (17 õpilast), Narva Kreenholmi Gümnaasiumis (24 õpilast) ja Narva Eesti Gümnaasiumis (14). Kokku oli küsitletud õpilasi 55.

Küsitluse protseduur

Küsimustikud olid õpilastele jagatud tunni ajal. Küsimustike keel oli eesti keel, kuid õpilastel oli võimalus avaldada oma arvamust nii eesti kui ka vene keeles. Küsitlus kestis keskmiselt 15 minutit.

2.2 Kirjandus ja noorsookirjandus põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas.

Analüüs

Põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava järgi, (*Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava*. (2002). Vabariigi Valitsuse 25. jaanuari 2002. a määrus nr 56. Riigi Teataja 2002/20/116.) on riiklik õppekava kõige tähtsaim koolidokument. Sellel dokumendil on järgmine määrus (Põhikooli ja gümnaasiumi..., 2002, § 1):

(1) Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava (edaspidi RÕK) määrab kindlaks põhikooli ja gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, RÕK põhimõtted, omandatavad pädevused, õppekorralduse alused, kohustuslikud õppeained ja tunnijaotusplaani, nõuded kooliastmete ja kooli lõpetamiseks ning kooliõppekava ülesehituse ja koostamise põhimõtted, olenemata kooli õiguslikust seisundist.

(2) RÕK alusel koostab iga kool oma õppekava.

(3) PÕK alusel määratletakse kutseõppeasutuste õppekavade kohustuslik üldhariduslik sisu.

Gümnaasiumi riiklikus õppekavas (edaspidi GRÕK) on kirjutatud, et kirjanduse aine tunnis kujundavad õpilastel järgmised üldpädevused (Gümnaasiumi...Lisa 1, 2011, 1.4.):

- **Kultuuri- ja väärtuspädevus.** Nii keele- kui ka kirjandusõpetuses rõhutatakse vaimseid väärtusi: emakeele eripära, arenguloo ja kasutusvaldkondade tundmist, suhtumist kirjandusse kui kunstiloomingusse ning kirjanikusse kui loojasse. Keelt ja kirjandust õpetades kujundatakse õpilase kõlblisi väärtusi, sotsiaalseid hoiakuid ning tõekspidamisi, suhtumist oma ja teiste rahvaste kirjandusse ning kultuuripärandisse laiemalt;
- **Sotsiaalne ja kodanikupädevus.** Keele- ja kirjandustundides kasutatavas paaris- ning rühmatöös kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust avaldama, kaaslaste ideid tunnustama ja teisi arvestama ning ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust eetiliselt ja olusid arvestades suhelda nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahenditult kui ka internetikeskkonnas;
- **Õpipädevus.** Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, eri allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist;

- **Ettevõtlikkuspädevus.** Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikaist.
- **Enesemääratluspädevus.** Tekstide üle arutledes toetatakse õpilase minapildi kujunemist, õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilase isikupära ja andelaad ning avardatakse maailmapilti.

Ka kirjanduse aine kirjeldatakse järgmiselt:

Kirjandusõpetus on gümnaasiumis üks keskseid kultuuri- ja kunstiaineid, mis aitab kujundada noore inimese esteetilisi ja eetilisi tõekspidamisi, rikastada vaimu ja väljendusoskust, mitmekesistada suhtlust, mõista võõrast kogemust ning mõtestada sügavamalt ühiskonda ja kultuuri (Gümnaasiumi...Lisa 1, 2011, 2.2.2.).

Kogu RÕK uurides autor järeldusele, et nii eesti õppekeele kui ka vene õppekeele koolides (Põhikooli ja gümnaasiumi..., 2002) puudub informatsioon NK õpetamiseks või uurimiseks III kooliastmes ehk gümnaasiumis. Ainukesed võimalused NK tutvustada on eesti õppekeele koolidel, kust õpilastel palutakse üht uudiskirjanduse teost valida, mis teoreetiliselt võiks olla noorsooraamat (Põhikooli ja gümnaasiumi..., 2002, 5. peatükk, 4.3.3.). On veel teine võimalus – eesti keele õppimisel õpilastel on valikvõimalused – õpilased võivad valida projekte või lektüüri teha ja selleks valida NK teemat. (Põhikooli ja gümnaasiumi..., 2002, 1. peatükk, 1.10.) Kuid need valikud on teoreetilised ja RÕK pole öeldud, et gümnaasiumis eesti keele või kirjanduse ainete õpetamisel kasutatakse noorsookirjandust ja see tähendab, et noorteromaanidega tutvustamine noortel on õpetajate omalgatus.

Ainukesed meenutused NK leiduvad võõrkeelte ainekavas 7. – 9, klassile, kus taotletakse, et õpilane loeks ja kuulaks ka õppetööst vabal ajal võõrkeelset (adapteeritud) laste- ja noorsookirjandust (Põhikooli ja gümnaasiumi..., 2002, 4.

peatükk, 1.). Kirjutatakse ka, et õpilased peavad teadma mõnesid katkeid NK ja peavad teadma 2–3 noorsookirjanikku (Põhikooli ja gümnaasiumi, 2002, 5. peatükk, 2.1.8., 3.).

Noorsookirjandus on mainitud ka 3. peatükis – eesti keele ainekava 4. – 6. klassile, kus taotletakse, et õpilane loeks ja kuulaks õppetööst vabal ajal eesti laste- ja

noorsookirjanduse tervikteoseid ja tekstikatkeid, jõukohaseid teabe-, tarbe- ja meediatekste (Põhikooli ja gümnaasiumi..., 2002, 3. peatükk 1.1.)

2.3 Intervjuude võrdlev analüüs

Septembrikuus viis autor läbi kaks intervjuud kahe eesti kirjanduse spetsialistidega. Intervjuus oli seitse küsimust, millele autor palus intervjuueeritaval vastata. Võrrelnud Aare Pilve (eesti luuletaja ja kirjandusteadlane) ja Elle-Mari Talivee (Kirjanduskeskuse vanemteadur-muuseumiosakonna juhataja) intervjuudest saadud vastuseid, saab autor teha kokkuvõtte kirjanikele esitatud seitsme küsimuse põhjal. Nende vastused ja pakkumised autor kasutab küsimustike koostamises.

Defineerinud bestselleri mõistet, arvas Aare Pilv, et bestseller on populaarne raamat, millel on palju ostjaid ja lugejaid. Elle-Mari Talivee arvates on see teos, mis on hästi populaarne, mida palju loetakse, ostetakse, laenutatakse, auhinnatakse ja millest ilmub ka palju arvustusi ja tutvustavaid tekste.

Järeldus on, et nii Aare Pilv kui ka Elle-Mari Talivee arvavad, et bestseller on teos, mida ostetakse ja loetakse palju. Erinevus seisnes selles, et A. Pilve sõnul on see populaarne, kuid Talivee arvates peab bestseller olema palju laenutatud, auhinnatud, reklaamitud teos.

Võrrelnud kahe intervjuueeritava vastuseid, missugused on kriteeriumid bestselleriks saamiseks, sain bestselleri tunnusteks A. Pilvelt, et raamat on “lihtsasti mõistetav, mitte liiga keeruline, samas on temas põnevust või romantikat (või ka erootikat), või on ta teema uudsuse poolest intrigeeriv. Ta peab olema arusaadav ja atraktiivne võimalikult paljudele.”

Elle-Mari Talivee toob välja, et see ei tohi olla “kirjutatud kitsale grupile, vaid haarab kuidagi laia lugejaskonda. Sellist asja nimetatakse vististi sildromaaniks - loob silla, ühendab paljusid lugejaid.”

Peale selle, ütleb Elle-Mari Talivee, et see raamat peab olema mingi olulise üldistusvõimega ja universaalse motiiviga. Ta toob näiteks Afanasjevi romaani „Völsungite saaga”, kus tekkib armastuslugu ja Eesti ühe piirkonna traagiline lugu. Elle-Mari Talivee ütleb ka, et raamat on atraktiivne ja sellega lisandub uudisväärus. Arvatavasti on see kohane tema bestselleritele.

Järeldusena saab autor öelda, et A. Pilv rõhutab Taliga võrreldes detailsemalt teose uudsust, lihtsust, põnevust, intrigeerivust, aga ka laiale lugejaskonnale kirjutatut. Elle-Mari Talivee sõnul peab see sillana ühendama paljusid lugejaid. Seega on

intervjueeritavad ühte meelt selles, et bestseller kõnetaks väga laia lugejaskonda. Mõlemal kirjanikul on ka sarnane arvamus sellest, et raamat peab olema põnev, atraktiivne ja sisaldama romantikat.

Milliste teemade vastu tuntakse praegu kõige rohkem huvi, vastas Elle-Mari Talivee, et ajalugu pärast teist maailmasõda pakub paljudele huvi. Aare Pilv ütleb, et tal on raske öelda, kuna ilukirjanduse puhul sõltub teemade populaarsus autori osavusest ja meisterlikkusest. Kuid Aare Pilv rõhutab kokaraamatute ja enesebiraamatute populaarsust.

Järeldusena saab autor öelda, et Talivee arvates on selleks ajalugu pärast teist maailmasõda, aga Aare Pilv konkreetset teemat välja tuua ei oska ning väidab, et teema populaarsus sõltub kirjaniku professionaalsusest.

Populaarseimateks žanrideks pidas Elle-Mari Talivee keskkooliõpilaste hulgas noorte- ja armastusromaane. Vanematele inimestele olevat huvipakkuvad žanriliselt romaanid ja luule. Ta rõhutas ajaloost rääkivaid raamatuid. Aare Pilv ei osanud täpselt öelda, kuid ta arvas, et fantaasia- ja noorte enda elust rääkivad raamatud on populaarsed. Autor järeldab, et Elle-Mari Talivee toob välja erinevad romaaniliigid, kirjanduse liigid, aga Aare Pilv noortele huvipakkuvama temaatilise liigituse.

Küsimusele, kas praegused noored kirjandusest lugu peavad, arvasid Nii Aare Pilv kui ka Elle-Mari Talivee, et noored tunnevad huvi kaasaegse eesti kirjanduse vastu, kuid Elle-Mari Talivee lisas, et tänapäeval loetakse ikka vähem kui enne.

Kuidas saaks nende huvi hoida või tõsta kais Elle-Mari Talivee välja, et kirjanduse õpetajad peaksid väga hästi läbi mõtlema, kuidas ja mida pakkuda, et huvi kirjanduse vastu tekiks. Ja kui huvi juba on, siis see ei kao kuskile.

Aare Pilv pidas noorte motiveerimiseks ja lugemise populariseerimiseks kirjanike teemavalikut, mis kõnetaks noori. Aare Pilv pidas tähtsaks, et kooliõpetajad oleksid uuema kirjandusega kursis ja oskaksid seda soovitada.

Järelilikult peavad nii kirjanikud kui ka õpetajad lähtuma noortele huvipakkuvate teemadest ja oskuslikult neid tutvustades ja reklaamides.

Küsinud, mida nad soovitsid noortel lugeda, vastas Aare Pilv, et populaarsemateks autoriteks on Urmas Vadi ja Jüri Kolk. Elle-Mari Talivee nimetab Andrus Kivirähki, Vahur Afanasjevit, Maarja Kangrot.

Konkreetseid teoseid A. Pilv ei paku, aga E.-M. Talivee nimetab Vahur Afanasjevi teost "Serafima ja Bogdan", Urmas Vadi romaani "Neverland" ning Maarja Kangro novellikogumikke. Tali pakub ka klassikuid Betti Alverit, Heiti Talvikut, kuid need ei haaku autori valitud uurimisteedega.

Kokkuvõtteks võib öelda, et lugejaid on, aga teose populaarsus ehk bestselleriks saamine sõltub nii teose looja kui ka vahendaja professionaalsusest ning noorte huvidega arvestamisest

2.4 Andmete analüüs

2.4.1 Narva Soldino Gümnaasium

Esimene küsimustik oli läbi viidud Narva Soldino Gümnaasiumis. Kooli gümnaasiumiastmes toimub 60% õppest eesti keeles. Autor küsitles 17 õpilast. Andmetest järeldub, et kõige populaarsem teos lugemiseks on Ketlin Priilinna teos „Halloween”, kuid tuleb rõhutada, et seda teost oli lugenud ainult kaks õpilast. Üldiselt on sellest teosest informeeritud umbes kolmandik õpilasi. Umbes neljandik õpilastest on teadlikud Ele Arakase teosest „Esmaspäevad” ja Gerda Kordemetsa teosest „Klass”. „Kuidas elad, Ann”, „Enesetapjad”, „Põrgulik suvelaager”, „Üks väike valge tuvi” ja „Must vares” oli üks kord klassis loetud.

Õpilased vastasid ka viiele küsimusele nii NK kui ka eesti NK kohta.

1. Kuidas sa suhtud noorsookirjandusse?

Suurem osa õpilastest ütles, et nendel on neutraalne suhtumine NK või nad ei loe seda. Paar õpilast ütles, et nad ei armasta seda lugeda.

2. Kas sinu koolis arutatakse noorsookirjandust? Kas seda kasutatakse õppimise juures?

Enamik õpilasi ütles, et koolis ei kasutata NK. Seda arutatakse väga harva õppeprotsessis, sest eelistatakse arutada „vanu teoseid”.

3. Mida sa tead eesti noorsookirjandusest? Kust sa said sellest teada?

Paljud õpilased kommenteerisid, et nendel puuduvad teadmised nii eesti NK kui ka NK üldse.

4. Miks õpilased on/ei ole informeeritud eesti noorsookirjandusest?

Õpilaste arvates on olemas mitu põhjust, miks noored ei ole informeeritud NK. Põhjuseks on see, et noored ei tunne huvi eesti NK vastu selle igavuse tõttu või nad ei ole lugemisest huvitatud. Mõned põhjendasid õpilaste informeerimatust sellega, et

õppekavas puudub eesti NK ja õpetajad sellest ei räägi. Paar õpilast ütles ka, et noored seda ei loe, sest nad eelistavad venekeelset kirjandust.

5. Kuidas saab tõsta huvi eesti noorsookirjanduse vastu?

Paljud õpilased arvavad, et võiks kooli õppekavasse NK lisada ja seda õppetöös arutada ja õpetada. Paljudel puuduvad ideed selle kohta, kuidas saab tõsta huvi NK vastu ja nende arvates on see teostamatu.

2.4.2 Narva Kreenholmi Gümnaasium

Teine küsimustik oli läbi viidud Narva Kreenholmi Gümnaasiumi ühes 10. klassis. Kooli õppekeelteks on eesti ja vene keel. Eesti õppekeele klassis toimuv õpe moodustab eesti keeles vähemalt 60 protsenti. Autor küsitles 24 õpilast.

Andemetest järeldub, et õpilaste informeeritus eesti populaarsetest NK teostest on väga madal. Selles klassis on õpilastele tuttavad 4 teost: Birk Roheleid „Enesetapjad”, Gerda Kordemets, „Klass” (Ilmar Raagi film „Klass” selle ainetel), Lille Roomets „Üks väike valgetuvi“ ja Margus Karu „Nullpunkt”. Pakutud autoritest on õpilastele tuttav Andrus Kivirähk. On raske öelda, millest on see tingitud, kuna selle kohta puuduvad andmed. Kuid autor võib oletada, et õpilaste informeeritust on võimalik seostada sellega, et õpilased võisid kuulda teostestsamanimeliste nimetustega filmide „Klass” (Ilmar Raagi film) ja „Nullpunkt” (Mihkel Ulk) kaudu.

Õpilased vastasid ka viiele küsimusele nii NK kui ka eesti NK kohta.

1. Kuidas sa suhtud noorsookirjandusse?

Õpilaste suhtumine erineb. Kolmandik õpilastest suhtub NK neutraalselt, teine kolmandik ei ole selle kirjanduse lugemisest huvitatud. Teised suhtuvad positiivselt, kuid ise ei loe. Mõned eelistavad klassikalist kirjandust.

2. Kas sinu koolis arutatakse noorsookirjandust? Kas seda kasutatakse õppimisel?

Peaaegu kõigi õpilaste sõnul ei arutata koolis NK. Kaks õpilast ütles, et mõnikord arutlevad teised õpilased omavahel NK üle.

3. Mida sa tead eesti noorsookirjandusest? Kust sa said sellest teada?

Autor võib väita, et õpilastel puuduvad teadmised NK kohta. Üks inimene ütles, et “noorsookirjanduses kasutatakse slängi”. Kaks inimest ütles, et “Noorsookirjandus on

kirjandus, mis on kirjutatud noorte kirjanike poolt”. Üks inimene ütles, et luges mingeid katkendeid omal valikul.

4. Miks õpilased on/ei ole informeeritud eesti noorsookirjandusest?

Õpilaste arvates on olemas mitu põhjust, miks noored ei ole informeeritud NK. Üheks põhjuseks on NK puudumine kooli õppekavast. Mõned õpilased põhjustavad seda sellega, et koolis puuduvad võimalused, aeg ja soov NK arutada. On ka veel kaks populaarset vastust. Esimene: noored ei ole huvitatud NK lugemisest või nendel puudub selleks aeg. Veel on üheks populaarseks vastuseks see, et noortel pole võimalust eesti NK infot leida ja saada. Oli mitu õpilast, kes arvas, et eesti NK on kooli jaoks vajalik. Oli neid, kes vastasid, et pole.

5. Kuidas saab tõsta huvi eesti noorsookirjanduse vastu?

Paljud õpilased arvavad, et võiks kooli õppekavasse NK lisada ja seda õppetöös arutada ja õpetada. Mõned õpilased pakkusid eesti NK reklaamimist ja NK ürituste korraldamist. Oli ka pakutud idee teoste vene keelde tõlkest.

2.4.3 Narva Eesti Gümnaasium

Kolmas küsimustik oli läbi viidud Narva Eesti Gümnaasiumis, mille õppekeel on eesti keel. Autor küsitles 14 õpilast.

Andmetest järeldub, et kõige populaarsem lugemiseks on Aidi Valliku teos „Kuidas elad, Ann?”. Pooled õpilastest olid seda lugenud ja veel paar õpilast oli sellest kuulnud, kuid ei olnud lugenud. Teine raamat on Margus Karu teos „Nullpunkt”. Veerand inimestest olid raamatut lugenud ja umbes pooled õpilastest ei olnud seda lugenud, kuid olid sellest kuulnud. On vajalik rõhutada Gerda Kordemetsateost „Klass”. Väga väike õpilaste protsent oli selle teose läbi lugenud (2 inimest), kuid kolmveerand õpilastest on sellest teadlikud. Autor soovib tähelepanu pöörata ka Ketlin Priilinnu teosele „Halloween”. Mitte keegi õpilastest ei olnud seda lugenud, kuid pooled õpilastest olid sellest kuulnud.

Autoritest on õpilastele kõige tuttavam Andrus Kivirähk – kõik õpilased on temast teadlikud ning ainult üks viiendik ei olnud tema töid lugenud. Õpilased vastasid ka viiele küsimusele nii NK kui ka eesti NK kohta.

1. Kuidas sa suhtud noorsookirjandusse?

Õpilaste suhtumine on positiivne ainult 3 õpilast on suhtunud NK neutraalselt.

2. Kas sinu koolis arutatakse noorsookirjandust? Kas seda kasutatakse õppimises?

Enamik õpilasi ütles, et koolis kasutati NK – keskkoolis või kasutatakse praegu. Kahjuks pole olnud bakalaureusetöö käigus võimalik seda protsessi uurida.

3. Mida sa tead eesti noorsookirjandusest? Kust sa said sellest teada?

Paljud õpilased kommenteerisid, et NK on noortele kirjutatud kirjandus, mis räägib noorteelust, nende tunnetest ja probleemidest. Mõned ütlesid, et nendel pole teadmisi eesti NK kohta, mõned väitsid, et nad on seda kirjandust lugenud.

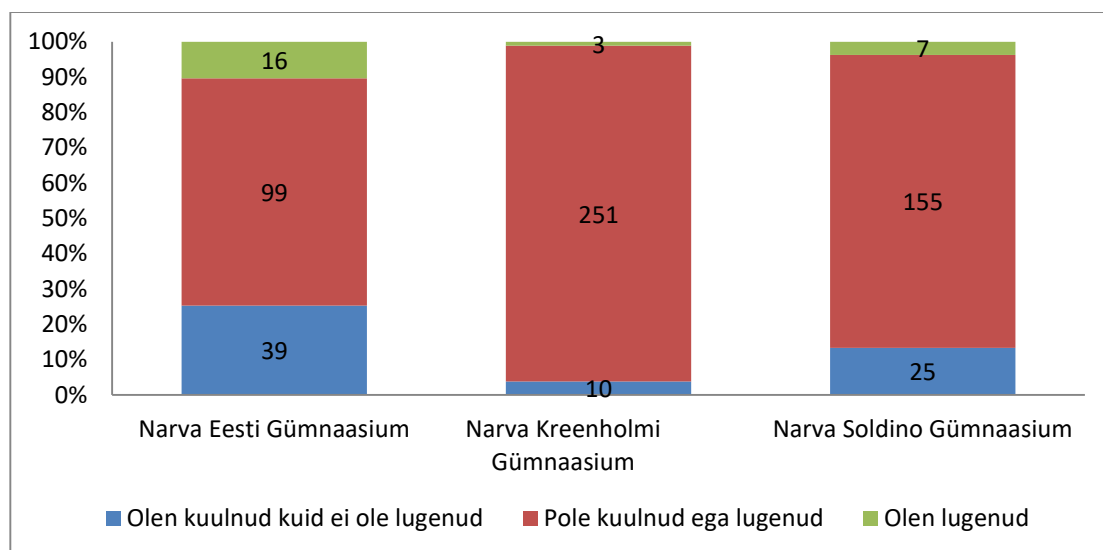
4. Miks õpilased on/ei ole informeeritud eesti noorsookirjandusest?

Õpilaste arvates on olemas mitu põhjust, miks noored ei ole informeeritud NK. Põhjuseks on see, et õpilased ei ole sellest informeeritud, kuna koolis ei aruta õpetajad eesti NK või räägivad sellest väga vähe. On ka veel üks põhjus – õpilased ei ole huvitatud eesti NK, sest nendel puudub selleks aeg. Vaatamata sellele, et enamik õpilasi põhjendas õpilaste informeerimatust, olid olemas need õpilased, kes väitsid, et nendel on teadmised eesti NK, sest koolis seda arutati.

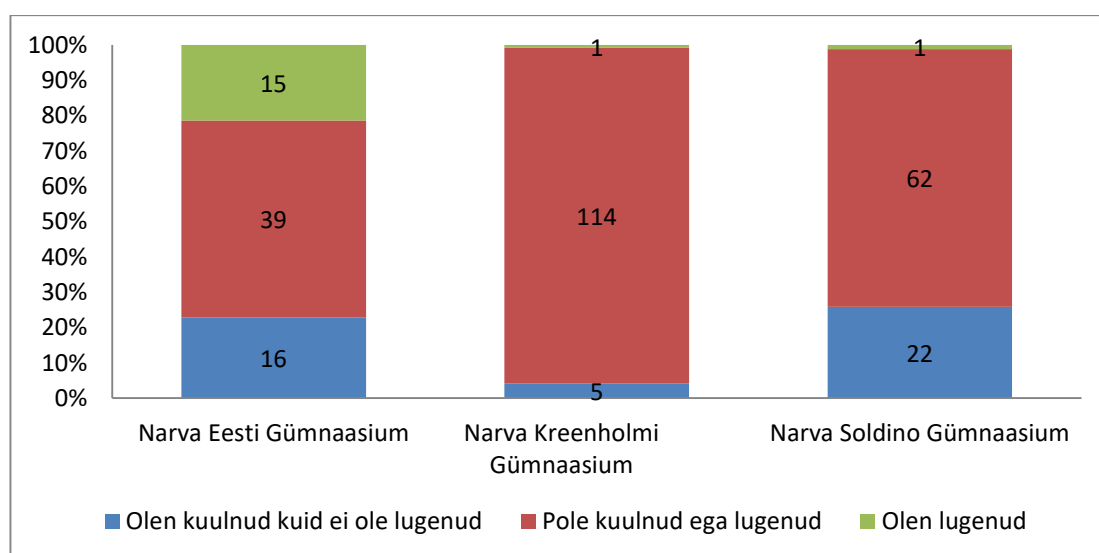
5. Kuidas saab tõsta huvi eesti noorsookirjanduse vastu?

Paljud õpilased arvavad, et võiks kooli õppekavasse NK lisada ja selle kohustuslikuks kirjanduseks muuta. Soovitati õpikutesse katkendeid lisada ja seda õppetöös arutada ja huvitavalt õpetada. Mõned õpilased pakkusid eesti NK reklaamimist.

2.5 Tulemuste analüüs

Joonis 1. Eesti noorsookirjanduse teoste lugemine

Joonis 2. Aare Pilve ja Elle-Mari Talivee soovitatud Eesti autorid

Selleks, et saada oma uurimusküsimustele vastuseid, analüüsis autor õpilaste vastuseid nii valikvastustega küsimustele kui ka neljale avatud ja ühele suletud küsimusele. Küsimusele, mil määral on Narva linna gümnaasiumiõpilased informeeritud aastate 2008 – 2018 eesti NK bestselleritest, toob autor kolme kooli andmete analüüsi, millest järeldub, et Narva linna gümnaasiumiõpilaste informeeritus eesti NK on madalal tasemel. Pooled Narva Eesti Gümnaasiumi uuritud õpilastest polnud kuulnud ega lugenud populaarseid teoseid. Umbes kolmandik õpilastest oli kuulnud mõnedest teostest, kuid ei olnud neid lugenud. Ainult kümnendik õpilastest oli lugenud pakutud teoseid (joonis 1.). Mis puutub teostesse, mis olid pakutud Aare Pilvele ja Elle-Mari

Taliveele, oli olukord sarnane. See eristus vaid selle poolest, et viiendik õpilastest oli lugenud välja pakutud teoseid. Nii Narva Kreenholmi kui ka Narva Soldino Gümnaasiumi õpilased näitasid sarnaseid resultate. Mõlema kooli õpilased on vähe informeeritud eesti NK ja väga väike õpilaste protsent oli lugenud pakutud teoseid. Autor võib märkida, et Narva Soldino gümnaasiumi õpilased on rohkem teadlikud eesti NK kui Narva Kreenholmi gümnaasiumi õpilased. Kolmele koolile on ühine see, et vähemalt pool õpilastest ei olnud mitte kunagi kuulnud ega lugenud küsimustikus pakutud teoseid. Arvud näitavad õpilaste vastuste korrelatsiooni (joonis 1., joonis 2.).

Mis põhjustab gümnaasiumiõpilaste informeerituse või informeerimatuse, saab autor õpilaste vastuste analüüsi tulemuseks, et kolmes koolis on põhjusteks, et koolis ei arutata eesti NK (õpilaste sõnade järgi), NK puudub kooli õppekavast või räägitakse sellest liiga vähe. Õpilased lisavad ka seda, et noortel pole võimalust eesti NK infot leida ja saada. Noorsookirjandus puudub kooli õppekavast, õpilased ei ole huvitatud eesti NK, sest nendel puudub selleks aeg või nende jaoks on see igav kirjandus. Paar õpilast ütles ka, et noored seda ei loe, sest nad eelistavad venekeelset kirjandust.

Kuidas saab tõsta gümnaasiumiõpilaste teadmisi ning vähendada teadmatust NK, leidsid ja soovitasid õpilased, et tuleb kooli õppekavasse NK lisada ja see tuleb kohustuslikuks kirjanduseks muuta. Soovitati õpikutesse katkendeid lisada ja seda õppetöös arutada ning huvitavalt õpetada. Mõned õpilased pakkusid eesti NK reklaamimist ja NK ürituste korraldamist. Oli pakutud ka idee teoseid vene keelde tõlkida.

Võrrelnud koolide tulemusi, märkas töö autor, et Narva Eesti Gümnaasiumi 10. klassi õpilased on Narva Kreenholmi ja Soldino gümnaasiumi õpilastest rohkem informeeritud, mis puudutab eesti NK. Eesti gümnaasiumi õpilastel on positiivsem suhtumine nii NK üldse kui ka eesti NK. Narva Eesti Gümnaasiumis arutatakse tundides NK, kuid näiteks Narva Kreenholmi Gümnaasiumis ja Narva Soldino Gümnaasiumis seda kirjandust õppeprotsessis ignoreeritakse. Autor võib oletada, et koolides, kus õpivad peamiselt venekeelsed noored, ei arutleta üldiselt NK üle. Autor võib tugineda õpilaste vastustele, kuna enamik õpilaskonnast on nõus sellega, et nende koolides NK ei arutata, sh eesti NK.

Tuleb rõhutada, et autor ei saa tõendada, et enamik Narva gümnaasiumi õpilasi, kelle emakeel on eesti keelest erinev keel, ei tunne huvi NK vastu, või on vähe informeeritud eesti NK. Et seda tõendada, on vajalik valimit laiendada: suurendada koolide ja klasside hulka (lisada 11. ja 12. klasside õpilasi).

Autor järeldab, et vaatamata sellele, et Narva Eesti Gümnaasiumi õpilaste informeeritus on suurem Narva Kreenholmi Gümnaasiumi ja Narva Soldino Gümnaasiumi õpilastest, on kolme kooli õpilaste informeeritus madalal tasemel ja enamik õpilasi kinnitab, et nendel puuduvad teadmised eesti NK kohta. Sellega autor järeldub, et tema hüpotees „Narva noored ei loe eesti noorsookirjandust ja nende teadmised sellest on nõrgad” on tõestatud.

BAKALAUREUSETÖÖ PRAKTILINE KASULIKKUS

Autorile:

Autor sai kasuliku teoreetilise materjali noorsookirjandusest ja ta võib sellele tugineda ilukirjandusliku teksti loomisel. Autori meelest on võimalik seda bakalaureusetööd jätkata, arendades selle edasi magistritööks. Autor pakub kaks ideed magistritöö kirjutamiseks:

- Jätkata eesti noorsookirjanduse informeerituse analüüsi ja võrdlust Tallinna gümnaasiumides.
- Valida mõned bakalaureusetöös pakutud teosed ja koostada nende alusel õppematerjale.

Autori meelest on teine idee haridusele huvitavam ja kasulikum. Koostatud õppematerjale oleks võimalik kasutada õppetöös nii eesti keele kui ka eesti kirjanduse ainete õpetamisel. Need õppematerjalid edendavad pädevuste arengut ja iseseisvat mõtlemist. Idee on ka rakendada neid õppeprotsessis ja uurida selle kasu aine õpetamisel ja õpilaste arendamisel.

Koolile:

Õpetajad võivad bakalaureusetööd kasutada selleks, et uurida noorsookirjandust ja selle positiivset mõju noortele. Selle töö lugemine võib õpetajatele anda ideid, kuidas saaks noorsookirjandust õppeprotsessis kasutada. Käesolev töö pakub õpetajatele välja valiku eesti noorsookirjanduse teostest.

Haridusele:

Oma töös pakub autor õpilaste ideesid, kuidas võiks huvi ja informeeritust eesti noorsookirjanduse vastu tõsta. Haridussüsteem võiks neid nõuandeid ja ideid arvestada ning lisada kooli õppekavasse eesti noorsookirjanduse. Uurimistöö tutvustab noorsookirjandust haridussüsteemile ja näitab, kui vajalik noorsookirjandus on ning miks on õpilastel tähtis seda lugeda ja arutada.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk oli saada teoreetilisi teadmisi noorsookirjandusest ja selgitada välja Narva linna gümnaasiumiõpilaste suhtumine ja informeeritus aastate 2008 – 2018 eesti noorsookirjanduse bestselleritesse. Töö teoreetilises osas anti teoreetilise ülevaate noorsookirjandusest, selle zanridest, teemadest ja kasust ning uuriti üldise noorsookirjanduse olukorda Eestis.

Tuginedes Kristina Kutsasi tööle autor püstitab hüpoteesi, et Narva noored ei loe eesti noorsookirjandust ja nende teadmised sellest on nõrgad.

Töö praktilises osas autor vastas oma bakalaureusetöö uurimusküsimustele ja täitis bakalaureusetöö ülesandeid. Töös oli käsitletud noorsookirjanduse teema olemasolu RÕK-is, oli analüüsitud kaks intervjuud ning küsitlused olid koostatud ja läbi viidud. Intervjuust osalesid Aare Pilve (eesti luuletaja ja kirjandusteadlane) ja Elle-Mari Talivee (Kirjanduskeskuse vanemteadur-muuseumiosakonna juhataja). Autor küsitles 10. klasside õpilasi kolmes Narva koolis: Narva Soldino Gümnaasiumis (17 õpilast), Narva Kreenholmi Gümnaasiumis (24 õpilast) ja Narva Eesti Gümnaasiumis (14). Kokku oli küsitletud õpilasi 55.

Võrrelnud koolide tulemusi, märkas töö autor, et Narva Eesti Gümnaasiumi 10. klassi õpilased on Narva Kreenholmi ja Soldino gümnaasiumi õpilastest rohkem informeeritud, mis puudutab eesti noorsookirjandust. Eesti gümnaasiumi õpilastel on positiivsem suhtumine nii noorsookirjandusse üldse kui ka eesti noorsookirjandusse. Narva Eesti Gümnaasiumis arutatakse tundides noorsookirjandust, kuid näiteks Narva Kreenholmi Gümnaasiumis ja Narva Soldino Gümnaasiumis seda kirjandust õppeprotsessis ignoreeritakse. Autor võib oletada, et koolides, kus õpivad peamiselt venekeelsed noored, ei arutleta üldiselt noorsookirjanduse üle. Autor võib tugineda õpilaste vastustele, kuna enamik õpilaskonnast on nõus sellega, et nende koolides noorsookirjandust ei arutata, sh eesti noorsookirjandust. Autor järeldab, et vaatamata sellele, et Narva Eesti Gümnaasiumi õpilaste informeeritus on suurem Narva Kreenholmi Gümnaasiumi ja Narva Soldino Gümnaasiumi õpilastest, on kolme kooli õpilaste informeeritus madalal tasemel ja enamik õpilasi kinnitab, et nendel puuduvad teadmised eesti noorsookirjanduse kohta. Sellega autor järeldub, et tema hüpotees on tõestatud.

Õpilaste soovitusi sellest, kuidas võiks tõsta informeerituse eesti noorsookirjanduse kohta, saavad praktikas kasutada õpetajad, kooli õppeallajuhatajad ja haridusevaldkonna spetsialistid. Selle baalaureusetööd on võimalik magistritööks laiendada, võttes valimisse suurema piirkonna, koolide ning õpilaste arvu või teoste järgi õppematerjalide koostades.

KIRJANDUS

Atwell, Nancie 1998. *In the Middle: New Understandings About Writing, Reading, and Learning*: 54).

Bates, Naomi 2007. "Trends in YA Literature." SlideShare. 2007.

Beckton, Denise 2015. *Bestselling Young Adult fiction: trends, genres, readership*.6-7

Blubaugh, Penny 2006. "A Superhero Flies on Brain Power and Empathy: An Interview with Michael Cart." *Young Adult Library Services* 4.3 (2006): 9-10.

Bodart, Joni Richards 2006. "Books that Help, Books that Heal: Dealing with Controversy in YA Literature. (Cover story)." *Young Adult Library Services* 5.1 (2006): 31-34.

Bucher, Katherine T. and **Hinton**, KaaVonia 2014. "Young Adult Literature: Exploration, Evaluation, and Appreciation". *Teaching & Learning Faculty Books. Defining Adolescents And Their Literature. Part one*. Available at <https://www.pearsonhighered.com/assets/samplechapter/0/1/3/3/0133066797.pdf>, accessed October 16, 2018.

Bushman, John H. 1997. *Young adult literature in the Classroom-Or is it?* English Journal. March, 1997. 45-40.

Cain-Gray, Lara 2009. "Longing for a Life Less Ordinary: Reading the Banal as Dystopian in Sonya Harnett's *Butterfly*." *Social Alternatives* 28.3 (2009): 35-38.

Cole, Pam B. 2008. *Young adult literature in the 21st century*. New York: McGraw-Hill.

Groenke, Susan L.; **Maples**, Joellen; **Henderson**, Jill 2010. *Raising "Hot Topics" through Young Adult*. *Voices from the Middle*, Volume 17 Number 4.

Gümnaasiumi riiklik õppekava. Lisa 1.(2011) Vabariigi Valitsuse 6. Jaanuari 2011. a määrus nr 2. Riigi Teataja 2011/2).

Howell, Robyn E. 2011. *Young Adult (YA) Literature Details and Trendsetting*https://centralspace.ucmo.edu/bitstream/handle/10768/106/Howell201110_RP_Young.pdf?sequence=7&isAllowed=y

Järv, Ants 1989. *Eesti Lastekirjandus*. Tartu riiklik ülikool.

Kaplan, Jeffrey S. 2007. *Recent Research in Young Adult Literature. Three Predominant Strands of Study*. The ALAN Review. Summer 2007.

Kaywell, J. F. 2001. *Preparing teachers to teach young adult literature*. *English Education*, 33(4), 323–327.

Koss, Melanie D., and William H. Teale. "What's Happening in YA Literature?" *Journal of Adolescent & Adult Literacy* 52.7 (April 2009): 563(10). Academic OneFile.

Laanpere, Helle 2004. *Tänapäeva nooruki värvikas maailm. Lastekirjandus - see on imelihtne*.

Latrobe, Kathy; **Hutcherson**, Trisha 2002. "An Introduction to Ten Outstanding YoungAdult Authors in the United States. (Children's Literature)." *World Literature Today* (2002): 68+.

Louie, Douglas H.; **Louie**Belinda Y. 1992 "Empowerment through Young-Adult Literature." *English Journal* Vol. 81, No. 4 (Apr., 1992), pp. 53-56.

Lukens, R. J.; **Cline** K. J. 1995. *A Critical Handbook of Literature for Young Adults*. New York: HarperCollins.

McKinley, Caroline 2011 "Beyond Forever the Next Generation of Young Women Protagonists' Sexual Motivations in Contemporary Young Adult Novels." *Young Adult Library Services* 9.4 (2011): 38-46.

National Center for Education Statistics. Trends in Educational Equity of Girls and Women. Washington, DC: U.S. Department of Education, 2000. www.nces.ed.gov.

National Center for Education Statistics. The Condition of Education. Washington, D.C.: U.S. Department of Education, 1998. www.nces.ed.gov.

"Off the Shelves." *English Journal* 98.4 (2009): 123,123-126. *Education Journals*.

Palm, Jaanika 2000. Lastekirjanduse piirid ja piiritlematus. *Lastekirjandus – see on imelihtne!*.

Pattee, Amy 2006 "The Secret Source: Sexually Explicit Young Adult Literature as an Information Source." *Young Adult Library Services* 4.2 (2006): 30-38.

Perez, Marlene 2006 "Going All the Way in Teen Literature." Young Adult Library Services 4.2 (2006): 20-21.

Probst, R. E. 1988. *Response and Analysis: Teaching Literature in Junior and Senior Schools*.

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava. (2002). Vabariigi Valitsuse 25. jaanuari 2002. a määrus nr 56. Riigi Teataja 2002/20/116.)

Pukk, Maris 2018. *Noortekultuuri ilminguid selle sajandi noorteromaanides*. Bakalaureusetöö

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/61065/BA_%20Maris%20Pukk.pdf;jsessionid=110BB0A24ADD1D6F327D9A5A63D1F45C?sequence=1 (viimati vaadatud 16.10.18)

Reka, Julia 2013. *Populaarsemad eesti lastekirjanike raamatud (Narva Keskraamatukogu andmete põhjal)*.

Bakalaureusetöö http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/32524/Julia_Reka.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 16.10.18)

Salvner, Gary M. 2001. "Lessons and Lives: Why Young Adult Literature Matters." The ALAN Review Volume 28, Number 3, p. 9.

Skutšas, Kristina 2014. *Lugemise populaarsus kohtla-järve keskraamatukogu lasteosakonna näitel*. Bakalaureusetöö.

Tarrend, Ave 2005. *Tõlge täidab tühikut. Lastekirjandus – on imelihtne!*

"Off the Shelves." English Journal 98.4 (2009): 123,123-126. Education Journals.

Wilkinson, Rachel. "Teaching Dystopian Literature to a Consumer Class." English Journal 99.3 (2010): 22,22-26. Education Journals.

LISAD

Lisa 1. Küsimustiku täitmata vorm (algvariant)

Klass:

Kool:

Mis autorid ja raamatud on sulletuttavad?

Raamat	Olen kuulnud	Ei ole kuulnud	Olen lugenud	Ei ole lugenud	Tean autori teisi teoseid
Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?”					
Birk Rohelend „Enesetapjad”					
Ele Arakas, „Esmaspäevad”					
Gerda Kordemets „Klass” (Ilmar Raagi filmi „klass” ainetel)					
Helen Käit „Põrgulik suvelaager”					
Kadri Aadma „Täht teises Taevas”					
Ketlin Priilinn „Halloween”					
Kristi Piiper „Tõde või Tegu”					
Lille Roomets „Üks väike valge tuvi”					
Margus Karu „Nullpunkt”					
Reeli Reinaus „Must vares”					

Mis autorid on sulle tuttavad?

Autori nimi	Kuulsin	Ei kuulnud	Lugesin	Ei lugenud
Andrus Kivirähk				
Urmas Vadi				
Jüri Kolk				
Vahur Afanasjev				
Maarja Kangro				

Küsimus	Vastus
Kuidas sa suhtud noorsookirjandusesse?	
Kas sinu koolis arutatakse noorsookirjandust? Kas seda kasutatakse õppimises?	
Mida sa tead eesti noorsookirjandusest? Kust sa said sellest teada?	
Miks õpilased on/ei ole informeeritud eesti noorsookirjanduse kohta?	
Kuidas saab tõsta huvi eesti noorsookirjanduse vastu?	

Lisa 2. Õpilaste vastused

Klass: 10 Kool: Narva Eesti Gümnaasium ÕP: 14

Mis autorid ja raamatud on sulle tuttavad?

Raamat	Olen kuulnud kuid ei lugenud	Ei ole kuulnud ega lugenud	Olen lugenud
Aidi Vallik „ Kuidas elad, Ann? ”	2	5	7
Birk Rohelend „ Enesetapjad ”	4	10	0
Ele Arakas, „ Esmaspäevad ”	3	11	0
Gerda Kordemets „ Klass ” (Ilmar Raagi filmi „klass” ainetel)	8	4	2
Helen Käit „ Põrgulik suvelaager ”	1	13	0
Kadri Aadma „ Täht teises Taevas ”	2	12	0
Ketlin Priilinn „ Halloween ”	6	8	0
Kristi Piiper „ Tõde või Tegu ”	2	11	1
Lille Roomets „ Üks väike valge tuvi ”	3	11	0
Margus Karu „ Nullpunkt ”	5	5	4
Reeli Reinaus „ Must vares ”	3	9	2

Mis autorid on sulle tuttavad?

Autori nimi	Olen kuulnud kuid ei lugenud	Ei ole kuulnud ega lugenud	Lugesin
Andrus Kivirähk	3	0	11
Urmas Vadi	8	5	1
Jüri Kolk	1	13	0
Vahur Afanasjev	2	11	1
Maarja Kangro	2	10	2

Mis autorid ja raamatud on sulle tuttavad?

Raamat	Olen kuulnud kuid ei lugenud	Ei ole kuulnud ega lugenud	Olen lugenud
Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?”	1	23	0
Birk Rohelend „Enesetapjad”	1	22	1
Ele Arakas, „Esmaspäevad”	0	24	0
Gerda Kordemets „Klass” (Ilmar Raagi filmi „klass” ainetel)	4	19	1
Helen Käit „Põrgulik suvelaager”	0	24	0
Kadri Aadma „Täht teises Taevas”	0	24	0
Ketlin Priilinn „Halloween”	0	24	0
Kristi Piiper „Tõde või Tegu”	0	24	0
Lille Roomets „Üks väike valge tuvi”	1	23	0
Margus Karu „Nullpunkt”	3	20	1
Reeli Reinaus „Must vares”	0	24	0

Mis autorid on sulle tuttavad?

Autori nimi	Olen kuulnud kuid ei lugenud	Ei ole kuulnud ega lugenud	Lugesin
Andrus Kivirähk	4	19	1
Urmas Vadi	0	24	0
Jüri Kolk	0	24	0
Vahur Afanasjev	2	22	0
Maarja Kangro	0	24	0

Mis autorid ja raamatud on sulle tuttavad?

Raamat	Olen kuulnud kuid ei lugenud	Ei ole kuulnud ega lugenud	Olen lugenud
Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?”	1	15	1
Birk Rohelend „Enesetapjad”	2	14	1
Ele Arakas, „Esmaspäevad”	4	13	0
Gerda Kordemets „Klass” (Ilmar Raagi filmi „klass” ainetel)	4	13	0
Helen Käit „Põrgulik suvelaager”	2	14	1
Kadri Aadma „Täht teises Taevas”	2	15	0
Ketlin Priilinn „Halloween”	5	10	2
Kristi Piiper „Tõde või Tegu”	1	16	0
Lille Roomets „Üks väike valge tuvi”	0	16	1
Margus Karu „Nullpunkt”	2	15	0
Reeli Reinaus „Must vares”	2	14	1

Mis autorid on sulle tuttavad?

Autori nimi	Olen kuulnud kuid ei lugenud	Ei ole kuulnud ega lugenud	Lugesin
Andrus Kivirähk	5	11	1
Urmas Vadi	1	16	0
Jüri Kolk	3	14	0
Vahur Afanasjev	6	11	0
Maarja Kangro	7	10	0

Lisa 3. Intervjuu küsimused

1. Mis on Teie arvates bestseller?
2. Missugusel raamatul on kõige lihtsam bestselleriks saada?
3. Milliste teemade vastu tuntakse praegu kõige rohkem huvi?
4. Millised zanrid on populaarsed?
5. Kas praegused noored tunnevad huvi kaasaegse eesti kirjanduse vastu?
6. Kuidas saaks nende huvi hoida või tõsta?
7. Mida ma soovitaksin lugeda?